

JAWAPAN

BAB 1

Kedatangan Kuasa Barat

PBD 1.1 Kestabilan dan Kemakmuran Negara Kita

1. (a) negeri
(b) kedaulatan
(c) pembesar
(d) jajahan
(e) keamanan; kedaulatan
(f) kampung
(g) arahan; pembesar
2. (a) susun lapis
(b) bertulis
(c) Undang-undang 99 Perak
(d) Adat
(e) kesultanan
(f) kesukuan
3. (a) (i) Sistem pemerintahan Beraja
(ii) Yamtuan Besar
(iii) Kesukuan; kesultanan
(b) (i) tidak bertulis
(ii) Adat Perpatih; Adat Temenggung
(iii) Hukum Kanun Melaka; Undang-undang 99 Perak
(iv) Peraturan hidup; undang-undang adat
(c) (i) ekonomi; politik
(ii) Menstabilkan sistem pemerintahan
4. (a) perak
(b) melampian
(c) kayu gaharu
(d) tikar
5. (a) (i) bijih timah, emas dan perak
(ii) kayu-kayan, kapur barus, rotan, damar, getah jelutong, kayu gaharu dan kayu cendana
(iii) sirip ikan yu, timun laut, rumpai laut dan mutiara
(b) (i) tikar dan bakul
(ii) membuat perahu, membuat perabot daripada rotan
(iii) menenun kain pua dan menyulam selendang
(c) (i) pelabuhan, mata wang, sistem percukaian
(ii) Menstabilkan sistem pemerintahan
6. (a) (i) Johor
(ii) Kedah
(iii) Melaka
(b) Syahbandar
(c) (i) Kepul
(ii) Leng
(iii) Cupak
(d) Mata wang emas Kelantan atau duit kijang.
(e) Sumber pendapatan pemerintah dan akan disalurkan untuk memakmurkan negeri.

7. (a) keluarga
(b) berakhlak mulia
(c) pantang larang
(d) kemahiran
(e) adat resam
(f) berkawan

8. (a) ✓
(b) ✗ / madrasah
(c) ✗ / bahasa Arab
(d) ✓
(e) ✓

PBD 1.2 Faktor Kedatangan Kuasa Barat ke Negara Kita

9. (a) England; monopoli
(b) Belanda; Perancis
(c) British; jajahan
10. (a) Kuasa Barat ingin mendapatkan bahan mentah seperti rempah-ratus, minyak wangi, emas, perak, batu permata, gading, hasil hutan serta barangan mewah dari China seperti teh, sutera dan tembikar.
(b) Emas, perak, bijih timah, dan rempah-ratus yang diperlukan oleh pedagang China boleh didapati di Kepulauan Melayu. Kepulauan Melayu sesuai menjadi pusat pengumpulan kerana terletak di tengah-tengah laluan perdagangan antara India dan China.
(c) Waktu pelayaran ditentukan oleh angin monsun Barat Daya dan angin monsun Timur Laut. Kuasa Barat memerlukan pelabuhan untuk dijadikan tempat berlindung sementara menunggu peralihan angin monsun. Pelabuhan persinggahan memudahkan kapal berlabuh, mengisi bekalan air, makanan serta membaiki kapal sebelum mereka belayar ke Canton.
(d) Portugis merupakan kuasa Barat yang berusaha menyebarkan agama Kristian ke negara kita. Matlamat penjajahan mereka diungkap sebagai *Gold, Gospel, and Glory* iaitu Kekayaan, Keagamaan, dan Kemasyhuran.
11. (a) (i) Jerman
(ii) Perancis
(b) Barangan dapat dikeluarkan secara besar-besaran. Kawasan pasaran yang lebih luas perlu dicari.
(c) Kuasa Barat memerlukan pusat perdagangan dan menguasai tanah jajahan yang dapat membekalkan bahan mentah bagi keperluan kilang perusahaan mereka.
12. (a) Mendapatkan barang mewah dari China.
(b) Memerlukan pusat pengumpulan bahan mentah tempatan.
(c) Memerlukan pelabuhan persinggahan.
(d) Menyebarkan agama Kristian.
(e) Keperluan kesan daripada Revolusi Perindustrian.
(f) Keperluan getah asli kesan perkembangan industri kereta.
(g) Kesuburan tanah dan kekayaan hasil bumi negara kita.
(h) Keperluan bijih timah kesan perkembangan industri mengetin.

- (i) Pembukaan Terusan Suez telah mempercepatkan urusan perdagangan.
- (j) Ciptaan kapal wap memudahkan pengangkutan.
- (k) Persaingan kuasa-kuasa Barat untuk mendapatkan tanah jajahan.
- (l) Ciptaan telegraf memudahkan perhubungan.
- (m) Merasionalkan peluasan kuasa melalui slogan "Beban Orang Putih".

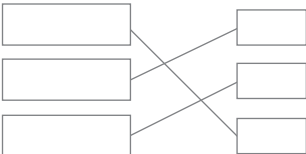
1.3 Persaingan Kuasa Barat untuk Mendapatkan Tanah Jajahan

13. (a) Jerman
(b) Britain
(c) Perancis
(d) Rusia
(e) Amerika Syarikat
(f) Sepanyol
(g) Belanda
(h) Keluarga Brooke
(i) Portugis
(j) Syarikat Borneo Utara British (SBUB)

1.4 Perbezaan Strategi Kuasa Barat untuk Menguasai Negara Kita

14. (a) Parti Konservatif
(b) Parti Liberal
(c) campur tangan
(d) pentadbiran
(e) pedagang
(f) pelaburan
(g) Harry Ord
(h) naungan
15. (a) Pakatan
(b) Serangan fizikal
(c) Manipulasi
(d) Pajakan
(e) Tipu helah
(f) Ugutan/ Desakan

16. (a)

17. (a) • British campur tangan di Perak dengan mengiktiraf Raja Abdullah sebagai Sultan Perak.
• British menggunakan peristiwa rompakan lanun/ serangan ke atas rumah api di Tanjung Rochado sebagai alasan untuk campur tangan di Selangor.
• British mengambil kesempatan konflik di antara Dato' Bandar dan Dato' Kelana untuk campur tangan di Sungai Ujong.
- (b) • British berjaya menduduki Pulau Pinang setelah Francis Light melakukan tipu helah ke atas Sultan Kedah.
- (c) • British berjaya menguasai Melaka setelah berpakat dengan Belanda dalam Perjanjian Inggeris-Belanda 1824.
- (d) • British membuat ugutan terhadap Sultan Selangor dan Sultan Pahang agar baginda menerima Residen British bagi menasihati baginda dalam hal-hal pentadbiran.

- James Brooke Berjaya menduduki Sarawak setelah mendesak Sultan Brunei supaya mengiktiraf beliau sebagai Raja Sarawak.
- (e) • British memeterai perjanjian dengan Sultan Perak, Sultan Selangor, Sultan Pahang dan Yamtuan Seri Menanti agar baginda menerima naungan British.
- James Brooke menguasai Sarawak melalui perjanjian dengan Sultan Brunei.
- (f) • British berjaya menguasai Sabah melalui pajakan dan pemberian Piagam Diraja kepada SBUB.
- (g) • Menyerang Penghulu Dol Said bagi memelihara kuasanya di Naning.
- Membedil ibu negeri Terengganu supaya Sultan Omar tidak mencampuri masalah Perang Saudara di Pahang.

18. Pada 30 Januari 1819, Stamford Raffles memaksa Temenggung Abdul Rahman menandatangani perjanjian yang membenarkan British membuka petempatan di Singapura. Perjanjian tersebut memerlukan pengesahan Sultan Johor. Stamford Raffles mendapat maklumat tentang masalah pewarisan takhta kerajaan Johor. Stamford Raffles mengiktiraf Tengku Hussein sebagai sultan Johor yang sah dengan syarat Sultan Hussein mengiktiraf perjanjian Stamford Raffles dengan Temenggung Abdul Rahman. Pada 6 Februari 1819, Sultan Hussein mengiktiraf perjanjian tersebut yang membolehkan British bertapak secara rasmi di Singapura.

Usaha yang boleh dilakukan bagi menangkis kemaraan kuasa Barat ialah bersatu hati, menyatukan rakyat, mengutamakan kepentingan negara, bermusyawarah, memantapkan sistem pentadbiran, mengetahui muslihat dan strategi kuasa Barat, dan mengutamakan sistem pertahanan.

(Mana-mana jawapan yang munasabah)

- 19 Berdasarkan penilaian guru.

Power PT3

Bahagian A

1. B 2. B 3. C 4. D 5. A
6. B 7. D 8. D 9. D 10. A

Bahagian B

1. (a) • Perkembangan industri kereta dan ciptaan tayar meningkatkan permintaan terhadap getah asli.
• Kesuburan tanah dan kekayaan hasil bumi.
• Pengenalan industri mengetin meningkatkan permintaan terhadap bijih timah.
• Ciptaan kapal wap dapat membawa muatan yang lebih banyak / menyebabkan perjalanan menjadi lebih cepat.
• Ciptaan telegraf membolehkan ahli perniagaan di benua Eropah dan Amerika Syarikat menghubungi ejen dan wakil mereka di Tanah Melayu dengan cepat.
(Pilih mana-mana tiga jawapan)
- (b) (i) Brooke menguasai wilayah Sarawak/ berusaha meluaskan kawasan pemerintahannya hingga ke sempadan Brunei pada tahun 1853-1905.
(ii) Syarikat Borneo Utara British (SBUB) membeli wilayah-wilayah Sabah daripada Sultan Brunei dan Sultan Sulu.
(iii) Belanda berusaha mendapatkan seluruh Kepulauan Hindia Timur.
(iv) British menjadikan Kesultanan Brunei sebagai negeri naungan British.
- (c) • Kekayaan negara untuk kepentingan rakyat.

- Bersatu padu menghalang kemaraan kuasa luar.
- Kepemimpinan yang bijak menghadapi cabaran kuasa Barat.
- Sentiasa berwaspada terhadap muslihat kuasa luar.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

2. (a) (i) Berperang dengan penduduk di Pulau Pangkor (1650) / Kuala Perak (1651) untuk memonopoli perdagangan bijih timah.
- (ii) Berperang dengan angkatan Selangor dan Rembau pada tahun 1763 kerana bimbang penguasaan Selangor ke atas Selat Melaka.
- (iii) Menyerang angkatan Johor dan Selangor pada tahun 1784 kerana masalah perebutan perairan Selat Melaka.
- (b) • Memanipulasi masalah pewarisan takhta Kesultanan Johor untuk menduduki Singapura pada tahun 1819.
- Menggunakan perebutan takhta di Perak pada tahun 1871 untuk campur tangan di Perak.
- Menggunakan serangan lanun ke atas kapal dagangnya berhampiran Kuala Langat sebagai alasan untuk campur tangan di Selangor.
- Mengambil kesempatan untuk campur tangan di Negeri Sembilan berikutan konflik antara pembesar di Sungai Ujong.
- (c) • Menyatupadukan penduduk.
- Mengambil tahu tentang tindak tanduk kuasa British.
- Memberi kesedaran kepada rakyat tentang muslihat British.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bahagian C

1. (a) (i) • Aktiviti perdagangan yang pesat memperkembangkan bidang percukaian.
- Cukai ialah bayaran yang dikenakan ke atas hasil perlombongan, pertanian, hasil hutan dan perdagangan.
- Cukai menjadi sumber pendapatan pemerintah dan akan disalurkan untuk memakmurkan negeri.
[Mak. 3m]
- (ii) • Pada awalnya, pedagang menggunakan sistem barter (tukar barang) dalam urusan perdagangan.
- Kemudian, mata wang logam daripada timah dan emas digunakan dalam urusan perdagangan.
- Negeri-negeri Melayu mengeluarkan mata wang logam masing-masing.
- Contohnya, Kedah mengeluarkan mata wang emas.
- Wang emas Kelantan dipanggil Kijang.
- Mata wang Terengganu dipanggil Duit Pitih.
[Mak. 3m]
- (b) Pendidikan formal masyarakat Melayu tradisional
- Bercorak Islam dan menekankan ilmu keagamaan.
 - Dilaksanakan di istana, masjid, surau, pondok dan madrasah.

- Pendidikan formal di istana ialah mempelajari hal pentadbiran negara dan sistem politik.
- Pendidikan formal di masjid dan surau mengajar cara bacaan dalam solat, tajwid, hadis, fekah dan usuluddin.
- Pendidikan pondok mengajar al-Quran, ilmu hadis dan bahasa Arab.
- Pendidikan madrasah mempunyai sukatan pelajaran, dilaksanakan secara kelas, mempunyai tahap permulaan, pertengahan dan pengkhususan, diawasi oleh mudir (guru besar) dan diselia oleh jawatankuasa kewangan.

Pendidikan formal masyarakat hari ini

- Proses pengajaran-pembelajaran yang dilaksanakan secara rasmi mengikut sistem yang ditetapkan oleh kerajaan.
- Proses ini berlaku di dalam institusi yang mempunyai struktur dari segi kronologi dan hierarki yang bermula dari sekolah rendah hingga ke peringkat universiti dan mempunyai kurikulum yang disahkan oleh pihak berkuasa.
- Termasuk kursus-kursus pra-perkhidmatan di dalam bidang profesional dan teknikal seperti latihan perguruan, perhotelan dan kejururawatan.
- Proses pendidikan formal pada masa kini berakhir dengan penganugerahan sijil, diploma dan ijazah.

[Mak. 8m]

- (c) • Membasmi buta huruf.
- Mendapat ilmu pengetahuan.
 - Mendapat pekerjaan yang baik.
 - Meningkatkan taraf hidup.
 - Memupuk keyakinan diri.
 - Menjadi insan mulia dan berguna.

[Mak. 6m]

Power KBAT

1. Pengangkutan laut.
2. Membolehkan barang dagangan dibawa dari satu tempat ke tempat lain. Membekalkan bahan mentah secara pukal untuk kegiatan perdagangan.
3. Halangan fizikal seperti laut yang sempit dan sukar dilalui kapal besar. Halangan cuaca seperti laut bergelora dan jerebu. Masalah keselamatan seperti ancaman lanun dan pencerobohan perairan. Risiko pelanggaran antara kapal dan pencemaran laut.
4. Pengangkutan udara. Kaedah yang cepat dan efisien. Risiko kerosakan, kehilangan, dan kecurian rendah. Boleh menghubungi kawasan pedalaman dan terpencil. Mengurangkan kos pergudangan kerana bekalan stok dapat dihantar dengan cepat dan tidak perlu disimpan dengan banyak.

(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)